

[A. Lyng.]

mange år har trukket det største læs i det grønlandske erhvervsliv, og som beskæftiger de allerfleste fiskere og fiskeriarbejdere og driver de allerfleste fiskehuse, at det kun sjældent får opmuntring, hvad priserne angår. Mange kostbare undersøgelser og forsøg er gjort for at støtte det grønlandske fiskeri. Det eneste, man endnu ikke har prøvet, er at give det søgående torskefiskeri økonomiske vilkår, der lokker kutterne ud til et sådant fiskeri.

Fiskeriet i Grønland skal jo i modsætning til andre fiskerilandenes fiskeri hvile i sig selv. En håndfuld frierhververe og fiskere skal bære de mægtige investeringer, hvor byggeriet koster dobbelt så meget som i Danmark, samtidig med at de skal forrente og afskrive beløbene til sædvanlig rente. Dette er for tung en byrde for de grønlandske fiskere. Jeg bemærker her, at ministeriets anlæg ikke skal forrentes og afskrives på ministeriets konto, men på finansministeriets. Indhandlingsprisen på torsk bør hæves, eventuelt således at der ydes et særligt tilskud til søgående fiskere. For hvad hjælper det at gemme penge i k-fonden til lavkonjunkturerne, når fiskerne flygter væk fra fiskeriet under højkonjunkturerne på grund af de små priser? Højkonjunkturerne burde tværtimod være fiskeriets stabiliseringsperiode, en tid, hvor fiskerne investerer i en mere tidssvarende fiskerflåde og moderne redskaber for bedre at kunne stå imod under lavkonjunkturerne.

Jeg vil også gerne bemærke, at nyordningslovene, der har deres forudsætning i den daværende kolonimæssige status, ligesom trænger til revision, hvad landskassens og kommunernes opgaver angår. Jeg tror, at forholdene trænger til normalisering. Jeg tænker hermed på, at de nuværende opgaver, Grønland selv kan udføre, er ensidigt sociale eller socialt betonedede, mens samme landsdel ikke kan påtage sig erhvervsstøttende opgaver som bådehavne eller andet, der støtter produktionen og beskæftigelsen, hvilket efter min mening hæmmer den frie udvikling i Grønland.

Det samme gælder spørgsmålet om betimeligheden af at normalisere forholdene ved at henlægge visse institutioner under de enkelte fagministerier. Selv om den nuværende ordning med et særligt ministerium

for Grønland utvivlsomt er billigere, da den samordner alle grønlandske sager under ét, ser det ofte ud, som om ministeriet overlæsses mere, end godt er. Og dette bliver værre i de nærmeste år.

Jeg tror heller ikke, at det er godt, at alle landsdelens sager — erhvervsmæssige, økonomiske, kulturelle o. s. v. — samles hos ganske enkelte personer, således at landsdelens ledelse på denne måde får en autoritær karakter, hvoraf alle i Grønland er afhængige. Dette kan næppe være en sund udvikling.

Elias Lauf: Som jeg har bemærket i min første tale i dette høje ting, vil jeg nu gerne uddybe mine synspunkter angående den grønlandske kirkes vanskeligheder.

Kirkens betydning for udviklingen i Grønland gennem tiderne indtil nyordningen kan ikke vurderes højt nok. Hvis man undersøger den grønlandske kirkes indsats før i tiden, vil det vise sig, at kirkens funktioner har omfattet alle dem, som andre i den nye tid beskæftiger sig med. Skolen, skriftsproget og litteraturen har kirken skabt. Men hvad kan der siges om kirkens arbejde i den nye tid? Der er nogle, der mener, at kirken ikke udfylder sin plads i opbygningsarbejdet og ikke prøver at følge med i det nye, eller at kirken har mistet sit tag i befolkningen. Denne bedømmelse af kirkens stilling er uretfærdig. Kirkens medvirken i opbygningsarbejdet er stadig en uundværlig faktor. Det er noget, alle er klar over. Medvirken i det almindelige kulturelle arbejde, ungdomsarbejde, møder og foredrag o. s. v., er samfundsopgaver, som kirken må være med til at løse, hvis befolkningen ikke skal tage skade af det nye, der pludselig er væltet ind over Grønland. Men for kirken er der mange vanskeligheder at kæmpe med. Den tekniske udvikling indebærer svigtende interesse for kirken. De indførte nye skikke og vaner, nyordningen af undervisningen, radio, film, presse og meget andet påvirker i dag grønlændernes sind og den hele livsindstilling.

Kirken har fuldt ud forstået sin opgave og sine forpligtelser som medarbejder i den rivende åndelige og materielle udvikling. Men kirken er delvis frataget de midler, den tidligere havde til rådighed. Enhver